

Lennart, 16 år

Dorrit Fredrikssons bok Lennart dog ung bör helst läsas i sin helhet, vilket är lätt, då den är på bara 112 sidor. Endast då får man riktig bild av Lennart, en frisk och glad svensk grabb, ateist som kamraterna, tuff, väl orienterad i svordomsfloran, ivrigt intresserad för "brudar" – intet av vad man väntar sig hos den som till sist skall framstå som döds-beredd vid 16 år.

Modern, som skrivit boken, har som motto William Camdens rader:

Between the stirrup and the ground
he mercy sought – and mercy found.
(Mellan stigbygeln och marken
sökte han lösningen – och fann den)

Översättningen är Dorrit Fredrikssons. "Mercy" betyder ju mer än "lösning". Det betyder "nåd". Orden i dikten syftar på en moder ängslan inför sin sons hastiga inträde i evigheten genom en olycka vid ridning och hennes själasörjares ord om att det kan hinna hända mycket med en människa under det ögonblick då hon är på väg mellan stigbygeln och marken.

I Lennarts fall omfattade "ögonblicket" tiden från november 1971 till mars 1973. På en gång sakligt och känsligt registrerar modern i sin bok skiftningarna i hans utveckling under denna obeskrivligt smärtsamma tidsrymd. Jag citerar:

"Lennart fick så mycket sprutor den natten att man tycker han skulle varit helt bortom all sans och allt medvetande. Men han samarbetade hela tiden med systerarna. Han vände sej på sidan och visste precis var han ville ha sprutan varje gång.

Han märkte genast om "vaket" (vaksystem) och jag viskade. "Varför viskar ni här", frågade han.

Han låg med slutna ögon och andades som om han sov, men han sov inte någon längre stund. Jag fick lägga örat intill hans mun för att kunna höra vad han ville säga. Han som ännu för en månad sedan fnös, "du tror väl inte jag är kristlig va", Lennart, ateisten. Han låg där med knäppta händer och talade om Gud.

Kanske gick mycket mej förbi, men han sa tydligt att "jag hoppas få den nyckel som öppnar alla dörrar och alla portar, tror du jag har lång väg kvar, mamma – jag får det nog bra hos Gud?"

Between the stirrup and the ground
he mercy sought – and mercy found.

Tiden mellan lördag kväll och måndag natt var det ögonblick av skräck och tro, fallet mellan stigbygeln och marken, då han sökte och fann sin lösning eller frälsning. Det var ett begrepp som han inte tidigare hade tänkt på. Det var underbart att jag fick vara hos honom den natten.

Tisdagen den 13 mars. Klockan 6 på morgonen började sjukhusrutinens tvättprocedur.

Ännu hjälpte Lennart till att vända på sej så att tvättningen underlättades, han försökte häva sig i hävstången som hängde ovanför honom.

I armarna hade han litet kraft kvar ännu, men luften räckte inte till. Det livsviktiga syret nådde inte hans lungor. Han kämpade så hemskt. Klockan 8 fick han tre sprutor. När syster frågade om han hade ont, skakade han på huvudet. När hon frågade om det var andningen som var svår, nickade han ja.

Ett par minuter före klockan 11 ändrades hans andningsrytm plötsligt. Det blev långt mellan de våldsamma inandningarna. Han drog in ett kraftigt tag och så var det alldeles tyst någon sekund. Han blev vit om läpparna.

Vi var ensamma hos honom då, P och jag. Vi stod vid sängkanten och höll varandra i hand och såg på vårt älskade barn.

Klockan 11 var han död."

(Sven Danell: SAGT INFÖR DÖDEN - BARN OCH TONÅRINGAR)